

# TUUSNIEMEN KUNTA



## OSAVUOSIKATSAUS

**1.1. – 30.6.2023**

Kunnanhallitus 4.9.2023 § 135

Kunnanvaltuusto 18.9.2023 § xx

## SISÄLLYSLUETTELO

1 KOKONAISTOIMINNAN- JA TALOUDEN TARKASTELU .....	2
1.1 Toimintakatsaus 1.1. – 30.6.2023 .....	2
1.2 Talouskatsaus ajalta 1.1. – 30.6.2023 .....	2
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN 1.1. – 30.6.2023 .....	4
2.1 Toteutuma toimielimittäin (hallintokunnittain) / toiminnoittain .....	4
2.2 Tuloslaskelma, sisäiset ja ulkoiset tuotot ja kulut, kunta ja vesihuolto yhteensä .....	5
2.3 Laskennallinen ennuste vuoden 2023 tilinpäätöksestä .....	6
3 TALOUSARVION TOTEUTUMAT 1.1. - 30.6.2023 TOIMIALOITTAIN / TEHTÄVITTÄIN .....	6
3.1 KESKUSVAALILAUTAKUNTA .....	6
3.2 TARKASTUSLAUTAKUNTA .....	6
3.3 KUNNANVALTUUSTO .....	6
3.4 KUNNANHALLITUS .....	6
3.4.1 Keskushallinto .....	6
3.4.2 Elinkeinotoimi .....	7
3.4.3 Henkilöstöhallinto .....	7
3.4.4 Ateriapalvelut .....	7
3.4.5 Talous- ja tietohallinto .....	7
3.4.6 Työllistäminen .....	7
3.4.7 Muu keskus- ja yleishallinto .....	7
3.4.8 Keskusvaalilautakunta, tarkastuslautakunta, kunnanvaltuusto ja kunnanhallitus yhteensä .....	8
3.4.9. Kuntakonsernin tytäryhtiöt .....	9
Tuusniemen Teollisuus Oy .....	9
3.5 SIVISTYSLAUTAKUNTA .....	10
3.5.1 Perusopetus .....	10
3.5.2 Lukio .....	10
3.5.3 Varhaiskasvatus .....	10
3.5.4 Kirjasto .....	10
3.5.5 Kansalaisopisto .....	10
3.5.6 Vapaa-aikapalvelut .....	10
3.5.7 Sivistyslautakunta yhteensä .....	11
3.6 TEKNINEN LAUTAKUNTA .....	11
3.6.1 Yhdyskuntatekniset palvelut ja teknisen toimen hallinto .....	11
3.6.2 Kiinteistötoimi .....	11
3.6.3 Ympäristötoimi .....	12
3.6.4 Tekninen toimi yhteensä .....	12
3.7 VESIHUOLTO .....	12
4 INVESTOINNIT AJALTA 1.1.–30.6.2023 .....	13

## 1 KOKONAISTOIMINNAN- JA TALouden TARKASTELU

### 1.1 Toimintakatsaus 1.1. – 30.6.2023

Kokonaistarkasteluna voidaan todeta, että vuoden 2023 ensimmäinen puolikas on toteutunut toiminnan kannalta suunnitellusti. Kunnanvaltuusto hyväksyi 2.5.2022 (§23) päivitetyn kuntastrategian vuosille 2022-2026. Strategiassa kunnan arvoina ovat rohkeus ja rakkaus. Rohkeus vahvistaa elinvoimaa ja rakkaus vahvistaa hyvinvointia. Kuntastrategia sisältää myös linjauksia, jotka ohjaavat sekä kunnan luottamushenkilöorganisaation että henkilöstön toimintaa.

Pohjois-Savon hyvinvointialue on vastannut 1.1.2023 alkaen sosiaali- ja terveystalouden sekä aiemmin Pohjois-Savon aluepelastuslautakunnan tuottamien palvelujen järjestämisestä. Tuusniemen kunnasta siirtyy 86 henkilöä hyvinvointialueen ja sille tukipalveluja tuottavan Servica Oy:n palvelukseen. Tuusniemen kunta on vuokrannut vuoden 2023 alusta toimitiloja hyvinvointialueelle.

Lisäksi kunnan alkuvuoden 2023 merkittäviä toiminnallisia muutoksia ovat olleet ICT-palvelujen siirto Istecki Oy:lta Kuntien Tiera Oy:lle. Siirto tehtiin 5.6.2023, mutta siirtoprosessi on monilta osin vielä kesken. Kunnan internet-sivujen ylläpito jää Istecki Oy:lle. Kuntastrategiassa linjattu ja useita vuosia valmisteltu ryhmäperhepäiväkotien muuttaminen päiväkodiksi toteutui vuoden 2023 ensimmäisten kuukausien aikana. Kunnan ateriapalvelu supistui vuoden 2023 alussa noin puoleen, kun Servica Oy alkoi tuottaa hyvinvointialueen tarvitsemat ateriapalvelut.

### 1.2 Talouskatsaus ajalta 1.1. – 30.6.2023

Vuoden 2023 talousarvio ei ole vertailukelpoinen edellisiin vuosiin nähden, koska kunnan järjestämisvastuulla olleet sosiaali- ja terveystalouden palvelut siirtyivät 1.1.2023 Pohjois-Savon hyvinvointialueelle. Kunnan talousarvion menot putosivat alle puoleen edellisvuosista. Myös kunnan tulorahoitus pieneni, kun peruspalvelujen valtionosuudet kohdentuvat hyvinvointialueelle. Kunnan tuloveroprosentti leikkautui lakisääteisesti 22,0 %:sta 9,36 %:iin.

Talouden epävarmuutta on lisännyt Ukrainan sodan vaikutuksesta voimakkaasti kohonnut inflaatio.

Vuoden 2023 talousarvio on -1.071.348 € alijäämäinen, joten 30.6. tilanteen mukainen alijäämä saisi tähän nähden olla enintään -535.674 €. Talousarvion toteutuma ensimmäiseltä kuudelta kuukaudelta on -380.072 €. Talousarvion toteumaa tulee korjaamaan tilinpäätöksessä 111 116 euron suuruinen poistoeron muutos, mikä on otettu huomioon osavuositarkastuksessa talousarvion osalta, mutta ei talouden toteumassa. Vuotta aikaisemmin puolen vuoden ylijäämä oli 327.554 €.

Keskeinen selittävä tekijä alijäämäisyyteen on kunnan peruspalvelujen negatiivinen valtionosuus. Tuusniemen kunnan peruspalvelujen valtionosuus vuodelle 2023 on negatiivinen 899 370 euroa. Kunnanvaltuusto teki valtionosuuspäätöksestä oikaisuvaatimuksen (Kvalt 20.03.2023 § 10), joka hylättiin. Kunnan negatiivinen peruspalvelujen valtionosuus ja sen korvausvelvollisuus valtiolle vaarantaa Tuusniemen kunnan talouden. Suunnitelmavuodet 2024 ja 2025 ovat alijäämäisiä: vuosi 2024 noin 1,3 miljoonaa euroa ja vuosi 2025 noin 1,2 miljoonaa euroa. Taseeseen aikaisemmin kertyneen noin 3,0 miljoonan euron kumulatiivinen ylijäämä ei riitä kattamaan talousarvion suunnitelmavuosien kumulatiivisia alijäämiä, joten kunnan talouden tasapainottamistyötä on jatkettava.

Vuoden 2019 syksyllä tehtiin kolmen vuoden sopeuttamisohjelma kunnan käyttötalouden saamiseksi parempaan tasapainoon. Pohjatyön tekemisen tukena oli Perlacon Oy. Talouden tasapainottamistoimet edellyttävät koko kuntaorganisaatiolta tiukkaa talouskuria, jatkuvaa talouden tasapainottamiskeinojen hakemista ja tulopohjan vahvistamista.

**Toimintatuottoja** oli kesäkuun loppuun mennessä kertynyt 2.193.661 € eli 56,8 % koko vuoden talousarviossa arvioiduista toimintatuotoista (3.863.112 €), johtuen mm. Pohjois-Savon hyvinvointialueen vuokratuotoista. Toimintatuottoihin sisältyy myös edellisvuodelta siirtyneen puukaupan myyntituottoja.

**Toimintakulut** ovat olleet hieman suuremmat kuin koko vuoden talousarviossa. Kesäkuun loppuun mennessä toimintakulut olivat 5.027.835 € eli 53,1 % koko vuoden talousarviosta (9.460.970 €). Kunta-alan työehtosopimusten mukaiset palkankorotukset tulivat voimaan 1.6.2023. Niihin sisältyi myös kesäkuussa maksettu kertaerä. Kunta-alan palkkaratkaisu oli talousarviossa varauduttua suurempi, mikä luo henkilöstömenoihin ylityspainetta loppuvuoden osalta.

**Maksuvalmius / kassatilanne** on heikentynyt alkuvuodesta, mutta uutta lainaa ei ole toistaiseksi jouduttu ottamaan. Paineita lainanottoon lisäävät vuoden jälkimmäiselle puoliskolle painottuvat investointimenot, sekä kunnan kassavarojen vähentyminen.

### Verotulot ja valtionosuudet

Verotulot	1-6 kk / 2022	1-6 kk / 2023	Erotus €	Muutos %
Kunnallisverot	3 830 084	2 277 984	-1 552 100	-40,52
Kiinteistöverot	102 800	60 477	-42 323	-41,17
Yhteisöverot	780 680	483 986	-296 695	-38,00
<b>Yhteensä</b>	<b>4 713 564</b>	<b>2 822 447</b>	<b>-1 891 117</b>	<b>-40,12</b>

**Verotuloiksi** koko vuoden talousarviossa arvioitiin 5.190.181 euroa. Kesäkuun loppuun mennessä verotuloista oli kertynyt noin 54,38 %. Vuoden ensimmäisten kuukausien kunnallisverokertymät olivat ennakoitua suuremmat, johtuen edellisvuoden kunnallisveroprosentilla kunnalle tilitetyistä edellisvuoden loppukuukausien verotulokertymän hännästä.

**Valtionosuuksia** on 30.6. mennessä kertynyt -72.015 euroa, kun talousarvioon on budjetoitu valtionosuuksiin 0 euroa. Verrattaessa vastaavan ajankohdan 2022 valtionosuuskertymään, on valtionosuuksia kertynyt -5.598.265 euroa vähemmän.

Valtionosuudet	1-6 kk / 2022	1-6 kk / 2023	Erotus €	Muutos %
	5 526 250	-72 015	-5 598 265	-101,30

**Rahoitustuotot ja -kulut** kertyvät epätasaisesti vuoden mittaan. Rahoitustuotoista (ilman korkotuottoja) talousarvioon (235.042 euroa) verrattuna on toteutunut 102,8 % eli 241.668 euroa.

**Vuosikate** puolivälissä vuotta 2023 oli positiivinen 79.180 €. Vuonna 2022 samaan aikaan vuosikate oli positiivinen 817.231 €.

**Poistot** on tehty toteutuman mukaisesti -459.252 € ja niiden toteuma kesäkuussa oli 50,2 % koko vuoden toteumasta. Poistoissa ei ole odotettavissa suuria muutoksia loppuvuoden aikana. Kesäkuun tilanteessa vuosikate ei riitä kattamaan poistoja.

## 2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN 1.1. – 30.6.2023

### 2.1 Toteutuma toimielimittäin (hallintokunnittain) / toiminnoittain

	Toteutuma 1-6 kk 2022	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 + muutos	Toteutuma 1-6 kk 2023	Käyttö % TA:sta	Muutos 1-6 kk 2022 / 2023
<b>Toimintatuotot yhteensä</b>	<b>2 684 693</b>	<b>5 847 994</b>	<b>3 863 112</b>	<b>2 193 661</b>	<b>56,8 %</b>	<b>-491 032</b>
<b>Keskushallinto</b> (vaalit, tilintark., kvalt., khall.)	-997 229	-2 040 236	-2 094 973	-1 134 262	54,1 %	-137 034
<b>Sosiaalitoimi</b>	-3 955 731	-8 211 373	0	0	0,00 %	3 955 731
<b>Terveydenhuolto</b>	-3 804 369	-8 043 834	0	0	0,00 %	3 804 369
Perusterveydenhuolto	-1 445 260	-3 524 212	0	0	0,00 %	1 445 260
Erikoissairaanhoido	-2 359 109	-4 519 622	0	0	0,00 %	2 359 109
<b>Sivistystoimi</b>	-2 581 414	-5 181 155	-5 500 997	-2 811 988	51,1 %	-230 574
<b>Tekninen toimi</b>	-840 610	-1 735 856	-1 622 000	-958 951	59,1 %	-118 341
<b>Vesihuolto</b>	-99 858	-252 495	-243 000	-122 633	50,5 %	-22 775
<b>Toimintakulut yhteensä</b>	<b>-12 279 211</b>	<b>-25 464 949</b>	<b>-9 460 970</b>	<b>-5 027 835</b>	<b>53,1 %</b>	<b>7 251 376</b>
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-9 594 518</b>	<b>-19 616 955</b>	<b>-5 597 858</b>	<b>-2 834 174</b>	<b>50,6 %</b>	<b>6 760 344</b>
<b>Rahoitus</b>						
<b>Verotulot</b>	4 713 564	9 047 377	5 190 181	2 822 447	54,4 %	-1 891 118
<b>Valtionosuudet</b>	5 526 250	11 144 147	0	-72 015		-5 598 265
<b>Korkotuotot</b>	0	91	750	0	0,0 %	0
<b>Rahoitustuotot</b>	194 497	206 142	235 042	241 668	102,8 %	47 170
<b>Korkokulut</b>	-6 653	-21 589	-40 000	-22 733	56,8 %	-16 080
<b>Rahoituskulut</b>	-15 909	-16 120	-55 042	-56 013	101,8 %	-40 104
<b>VUOSIKATE</b>	<b>817 231</b>	<b>743 092</b>	<b>-266 927</b>	<b>79 180</b>	<b>-29,7 %</b>	<b>-738 052</b>
<b>Poistot ja arvonalentumiset</b>	<b>-489 677</b>	<b>-986 917</b>	<b>-915 537</b>	<b>-459 252</b>	<b>50,2 %</b>	<b>30 425</b>
<b>Satunnaiset tuotot</b>	0	0	0	0		0
<b>Satunnaiset kulut</b>	0	0	0	0		0
<b>TILIKAUDEN TULOS</b>	<b>327 554</b>	<b>-243 824</b>	<b>-1 182 46</b>	<b>-380 072</b>	<b>32,1 %</b>	<b>-707 627</b>
<b>Poistoeron lis.(-) tai väh.(+)</b>	0	111 116	111 116	0	0,0 %	0
<b>Varausten lis.(-) tai väh.(+)</b>						0
<b>Rahastojen lis.(-) tai väh.(+)</b>						0
<b>TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ</b>	<b>327 554</b>	<b>-132 708</b>	<b>-1 071 348</b>	<b>-380 072</b>	<b>35,5 %</b>	<b>-707 627</b>
<b>Sisäiset erät</b>	<b>858 294</b>	<b>1 836 919</b>	<b>1 235 185</b>	<b>605 954</b>	<b>49,1 %</b>	

## 2.2 Tuloslaskelma, sisäiset ja ulkoiset tuotot ja kulut, kunta ja vesihuolto yhteensä

	Toteuma 6/2022	TP 2022	TA 2023	Muutos 2023	TA + muutos 2023	Toteuma 6/2023	Käyttö %
<b>TULOSLASKELMA</b>							
<b>TOIMINTATUOTOT</b>							
Myyntituotot	1 725 151	3 905 606	2 224 005	0	2 224 005	1 299 914	58,45
Maksutuotot	441 711	896 438	113 700	0	113 700	79 152	69,62
Tuet ja avustukset	234 443	411 617	263 800	0	263 800	184 142	69,80
Muut toimintatuotot	282 835	632 693	1 261 607	0	1 261 607	620 674	49,20
<b>TOIMINTATUOTOT</b>	<b>2 684 140</b>	<b>5 846 355</b>	<b>3 863 112</b>	<b>0</b>	<b>3 863 112</b>	<b>2 183 882</b>	56,53
Valmistus omaan käyttöön	553	1 640	0	0	0	9 779	
<b>TOIMINTAKULUT</b>							
Henkilöstökulut	-3 822 820	-7 904 281	-4 279 597	0	-4 279 597	-2 181 059	
Palkat ja palkkiot	-2 965 590	-6 137 164	-3 401 280	0	-3 401 280	-1 753 658	51,56
Eläkekulut	-762 119	-1 527 595	-746 697	0	-746 697	-379 758	50,86
Muut henkilösivukulut	-95 111	-239 522	-131 620	0	-131 620	-47 643	36,20
Palvelujen ostot	-7 350 770	-15 186 987	-3 755 242	0	-3 755 242	-1 949 488	51,91
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-507 631	-1 069 875	-854 374	0	-854 374	-507 107	59,35
Avustukset	-340 887	-800 658	-275 000	0	-275 000	-216 927	78,88
Muut toimintakulut	-257 103	-503 148	-296 757	0	-296 757	-173 254	58,38
<b>TOIMINTAKULUT</b>	<b>-12 279 211</b>	<b>-25 464 949</b>	<b>-9 460 970</b>	<b>0</b>	<b>-9 460 970</b>	<b>-5 027 835</b>	53,14
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-9 594 518</b>	<b>-19 616 955</b>	<b>-5 597 858</b>	<b>0</b>	<b>-5 597 858</b>	<b>-2 834 174</b>	50,53
Verotulot	4 713 564	9 047 377	5 190 181	0	5 190 181	2 822 447	54,38
Valtionosuudet	5 526 250	11 144 147	0	0	0	-72 015	0
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>							
Korkotuotot	0	91	750	0	750	0	0
Muut rahoitustuotot	194 497	206 142	235 042	0	235 042	241 668	102,82
Korkokulut	-6 653	-21 589	-40 000	0	-40 000	-22 733	56,83
Muut rahoituskulut	-15 909	-16 120	-55 042	0	-55 042	-56 013	101,76
<b>VUOSIKATE</b>	<b>817 231</b>	<b>743 092</b>	<b>-266 927</b>	<b>0</b>	<b>-266 927</b>	<b>79 180</b>	-29,66
<b>Poistot ja arvonalentumiset</b>							
Suunn.mukaiset poistot	-489 677	-986 917	-915 537	0	-915 537	-459 252	50,16
<b>Satunnaiset erät</b>							
Satunnaiset tuotot							
Satunnaiset kulut							
<b>TILIKAUDEN TULOS</b>	<b>327 554</b>	<b>-243 824</b>	<b>-1 182 464</b>	<b>0</b>	<b>-1 182 464</b>	<b>-380 072</b>	32,14
Poistoeron lis.(-) tai väh.(+)	0	111 116	111 116	0	111 116	0	0
<b>TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)</b>	<b>327 554</b>	<b>-132 708</b>	<b>-1 071 348</b>	<b>0</b>	<b>-1 071 348</b>	<b>-380 072</b>	35,48

### **2.3 Laskennallinen ennuste vuoden 2023 tilinpäätöksestä**

Vuoden 2023 talousarvio on -1.071.348 € alijäämäinen. Verotulot todennäköisesti toteutuvat kunnallisveron osalta talousarviota suurempana. Vastaavasti toimintamenojen ylityspaine on suuri kunnan kaikissa hallintokunnissa. Merkittävänä yksittäisenä tekijänä käyttötalouden ylityspaineessa on korkeana pysyttelevästä inflaatiosta johtuva hintojen nopea nousu. Tämä heijastuu niin kunnan tarvikeostojen kuin myös ostopalvelujen hintojen nopeana nousuna. Loppuvuoden osalta myös ennakoitua suurempi kunta-alan palkkaratkaisu lisää jonkin verran talousarvion käyttötalouden ylityspainetta.

### **3 TALOUSARVION TOTEUTUMAT 1.1. - 30.6.2023 TOIMIALOITTAIN / TEHTÄVITTÄIN**

Kokonaisuutena keskushallinnon toteuma on yli talousarvion (54,1 %). Ylitystä on mm. tarkastuslautakunnassa (53,5 %) ja talous- ja tietohallinnossa (87,4 %). Keskitetyssä tietohallinnossa ylitystä on mm. ICT-palveluissa. Tiera-projektia koskevia menoja on jo 113.713 euroa (Tiera, Istekki, Canon). Kalusto-tilille ei talousarviossa ollut varattuna määrärahaa lainkaan. Menoja on ko. tilillä 87.811 e, jotka koostuvat leasing työasemien ja näyttöjen lunastuksesta Istekiltä (30.694,60 e) ja Kuntien Tiera Oy:n laskuttamista kunnan tietoliikennelaitteista (57.116,58 e). Ne oikaistaan syksyllä investointeihin, mikäli valtuusto myöntää talousarvion investointiosaan lisämäärärahan.

#### **3.1 KESKUSVAALILAUTAKUNTA**

Keskusvaalilautakunta on kokoontunut 4 kertaa (23 §). Huhtikuussa 2023 pidettiin eduskuntavaalit. Äänestysprosentti oli 64,2 %.

#### **3.2 TARKASTUSLAUTAKUNTA**

Tarkastuslautakunta on kokoontunut 7 kertaa. Vuoden 2022 tilinpäätöksen arviointi- ja tarkastuskertomukset luovutettiin 7.6.2023. Tuusniemen kunnan sopimustilintarkastaja vuosina 2022 – 2025 on Itä-Suomen Tilintarkastus Oy.

#### **3.3 KUNNANVALTUUSTO**

Kunnanvaltuusto kokoontui ensimmäisellä vuosipuoliskolla virallisiin kokouksiin 3 kertaa (43 §).

#### **3.4 KUNNANHALLITUS**

##### **3.4.1 Keskushallinto**

Keskushallintoon sisältyvät kunnanhallitus/kunnanjohtaja, toimikunnat, suhdetoiminta, avustukset, jäsenmaksut ja osuudet keskusjärjestöille, avustusten poistot, Sydän-Savon maaseutupalvelut, satamapalvelut, keskustoimisto. Ympäristöterveydenhuolto siirtyi vuoden 2023 alusta terveystoimesta keskushallintoon. Kustannuspaikka Hyvinvointialue on myös avattu sosiaali- ja terveystoimen kustannusten ”loppuhännille”.

Kunnanhallitus kokoontui alkuvuonna 10 kertaa (125 §).

### 3.4.2 Elinkeinotoimi

Elinkeinotoimeen kuuluvat elinkeinojen kehittäminen, seudullinen yhteistyö ja kuntamarkkinointi.

Tuusniemi on Kaavin ja Juuan kuntien kanssa Pimeän taivaan hyödyntäminen osana vastuullisen matkailun kehittämistä -hankkeessa. Jatkoa matkailuhankkeelle saatiin harvaan asuttujen alueiden rahoituksesta. Kuntaan sijoittunut puutuotetehtas on saanut investoinnit lähes valmiiksi ja käynnistämässä toimintaansa. Lankkulan kiinteistön tiloja on vuokrattu kausisäilytykseen, kunnes puutuotetehtaan jatko toteutuu. Kuntamarkkinointia on tehty Tuusniemen kesälehdessä, Visit TuusniemiKaavi-sivustolla, kunnan nettisivuilla, Matkailuopas Matkamiehessä, Rakentajan Sanomissa, Kuopion alueen ja Koillis-Savon julkaisuissa sekä sosiaalisessa mediassa. Kaikki julkaisut ovat myös digitaalisia. Seudullista yhteistyötä on tehty Koillis-Savossa ja Pohjois-Savossa.

### 3.4.3 Henkilöstöhallinto

Henkilöstöhallintoon sisältyvät työterveyshuolto, TYKY-toiminta ja muu henkilöstöhallinto.

Toimintamenot ovat toteutuneet hieman talousarviossa arvioitua pienempänä. Toimintatulojen toteumisissa on viiveitä, jotka tasoittuvat loppuvuodesta

### 3.4.4 Ateriapalvelut

Vuoden alusta lähtien keskuskeittiöllä valmistetaan vain koulu- ja päiväkotiaeriat. Lisäksi Ateriapalvelut tuottaa pienimuotoista tilaustarjoilua. Alkuvuoden toimintatuotot ja -kulut ovat pysyneet suunnitellun mukaisina. Toimintatuottoihin on vaikuttanut kouluaterioiden määrän väheneminen viime vuodesta. Toisaalta päiväkotiruokien määrät ovat lisääntyneet huomattavasti edellisestä vuodesta. Toimintakulut ovat lisääntyneet tavarantoimittajien elintarvike- ja kuljetushintojen korotusten takia.

### 3.4.5 Talous- ja tietohallinto

Tuusniemen kunnan talous- ja palkkapalvelut tuottaa Monetra Pohjois-Savo Oy ja ICT-palvelut Istekki Oy. Talous- ja tietohallinnon toteuma on ylittänyt (toteuma 87,4 %).

### 3.4.6 Työllistäminen

Nuorten kesätöihin haki 32 nuorta (v. 2022 33 nuorta). Nuorista työllistyi tämän projektin kautta 29 (v. 2022 27 nuorta), joista kolmella oli kaksi työpaikkaa (v. 2022 viidellä nuorella). Kunnan ulkopuoliset tahot (yritykset, yhdistykset, yksityishenkilöt ja hyvinvointialue) työllistivät 15 nuorta ja kunta 17 nuorta (v. 2022 yksityiset tahot työllistivät 12 nuorta ja kunta 20 nuorta). Nuorten kesätyöllistämisen palkkamenot eivät näy vielä kesäkuun lopun tilanteessa.

Palkkatyöllistäminen ja työmarkkinatuen kuntaosuus siirtyivät vuoden 2023 alusta sosiaalitoimesta keskushallintoon. Palkkatyöllistämiseen (käyttö 10,1 %) tehdään loppuvuonna määrärahan siirto todellisen käytön mukaisille kustannuspaikoille. Työmarkkinatuen kuntaosuuden käyttö on 68,7 %.

### 3.4.7 Muu keskus- ja yleishallinto

Muuhun keskushallintoon sisältyvät joukkoliikenne ja hankintatoimi. Toimintakulujen toteuma oli 42,0 %.



### 3.4.8 Keskusvaalilautakunta, tarkastuslautakunta, kunnanvaltuusto ja kunnanhallitus yhteensä

HALLINTOPALVELUT	Tp 1-6 kk 2022	TA 2023	Muutokset 2023	TA muutos- ten jälkeen	Toteutuma 1-6 kk	Käyttö %
<b>Toimintatuotot</b>	<b>643 900</b>	<b>924 410</b>	<b>0</b>	<b>924 410</b>	<b>400 118</b>	<b>43,51</b>
Keskusvaalilautakunta	5 681	4 800	0	4 800	0	0
Tarkastuslautakunta	0	0	0	0	0	0
Kunnanvaltuusto	0	0	0	0	0	0
Kunnanhallitus	638 219	919 610	0	919 610	400 118	43,51
Keskushallinto	88 498	147 900	0	147 900	73 118	49,44
Elinkeinotoimi	5	600	0	600	0	0,00
Henkilöstöhallinto	93	74 540	0	74 540	0	0,00
Ateriapalvelut	351 971	364 970	0	364 970	186 196	51,02
Talous- ja tietohallinto	196 003	272 600	0	272 600	134 131	49,20
Työllistäminen	0	54 500	0	54 500	4 645	8,52
Muu keskus- ja yleishallinto	1 649	4 500	0	4 500	2 028	45,06
<b>Toimintakulut</b>	<b>-997 229</b>	<b>-2 094 973</b>	<b>0</b>	<b>-2 094 973</b>	<b>-1 134 262</b>	<b>54,14</b>
Keskusvaalilautakunta	-10 175	-11 010	0	-11 010	-9 566	86,89
Tarkastuslautakunta	-6 494	-21 260	0	-21 260	-11 379	53,52
Kunnanvaltuusto	-18 593	-47 850	0	-47 850	-21 569	45,08
Kunnanhallitus	-961 967	-2 014 853	0	-2 014 853	-1 091 748	54,19
Keskushallinto	-227 751	-577 849	0	-577 849	-280 043	48,46
Elinkeinotoimi	-101 158	-211 600	0	-211 600	-94 911	44,85
Henkilöstöhallinto	-60 036	-75 942	0	-75 942	-28 791	37,91
Ateriapalvelut	-332 666	-356 386	0	-356 386	-169 963	47,69
Talous- ja tietohallinto	-221 689	-423 412	0	-423 412	-369 995	87,38
Työllistäminen	-2 147	-333 364	0	-333 364	-132 811	39,84
Muu keskus- ja yleishallinto	-16 520	-36 300	0	-36 300	-15 234	41,97
<b>Kate</b>	<b>-353 328</b>	<b>-1 170 563</b>	<b>0</b>	<b>-1 170 563</b>	<b>-734 144</b>	<b>62,46</b>
Keskusvaalilautakunta	-4 494	-6 210	0	-6 210	-9 566	86,89
Tarkastuslautakunta	-6 494	-21 260	0	-21 260	-11 379	53,52
Kunnanvaltuusto	-18 593	-47 850	0	-47 850	-21 569	45,08
Kunnanhallitus	-323 747	-1 095 243	0	-1 095 243	-691 630	63,15
Keskushallinto	-139 252	-429 949	0	-429 949	-206 926	48,13
Elinkeinotoimi	-101 153	-211 000	0	-211 000	-94 911	44,98
Henkilöstöhallinto	-59 943	-1 402	0	-1 402	-28 791	2053,58
Ateriapalvelut	19 305	8 584	0	8 584	16 233	189,11
Talous- ja tietohallinto	-25 686	-150 812	0	-150 812	-235 863	156,40
Työllistäminen	-2 147	-278 864	0	-278 864	-128 166	45,96
Muu keskus- ja yleishallinto	-14 871	-31 800	0	-31 800	-13 206	41,53

### **3.4.9. Kuntakonsernin tytäryhtiöt**

#### **Tuusniemen Teollisuus Oy**

Suunnittelukauden tavoitteista työpaikkojen määrä 20 kpl/vuosi ei toteudu ilman, että Tuusniemen teollisuusalueelle sijoittunut puutuotetehtaan sahalaite käynnistyy. Tällä hetkellä puutuotetehtaalla on kolme henkilöä työsuhteessa.

#### **Kiinteistö Oy Tuusniemen Virastotalo**

Kiinteistön korjaustarveselvityksen budjetointia varten on tehnyt Sitowice Oy. Kiinteistöyhtiö on käsitellyt saadun selvityksen yhtiökokouksessa 30.6.2023. Yhtiökokouksessa on hyväksytty ns. viisivuotissuunnitelma, jossa on huomioitu selvityksen mukaisia korjaustarpeita.

Kiinteistöyhtiön taloudellinen tilanne on suhteellisen epävakaa, eikä suuria investointeja pystytä tekemään lyhyellä aikavälillä. Kolmelle seuraavalle vuodelle on suunniteltu tehtäväksi vain akuuteimmat korjaukset kuten esim. katon ja muiden peltiosien kunnostusmaalaus, ikkunapuitteiden kunnostusmaalaus sekä sokkeleiden korjaustöitä. Ensimmäisenä toimenpiteenä jo vuoden 2023 aikana rakennuksen ullakotiloissa palo-osastointien tiivistys.

Taloustilanteen korjaamiseksi on yhtiökokouksessa päätetty korottaa yhtiövastikkeita noin 20 % 1.7.2023 alkaen.

#### **Kiinteistö Oy Tuusniemen Turula**

Kesäkuun lopussa 2023 asumiskelpoisten asuntojen vuokrausaste oli 91 % eli tavoitetasoon päästiin. Kiinteistö Oy Tuusniemen Turulan taloustilanne oli kesäkuun lopussa 2023 tasapainoissa. Kunnanhallituksen hyväksymä muu tavoite vuodelle 2023 oli tyhjillään olevan kiinteistön purkuvalmistelujen käynnistäminen. Purkuvalmistelut on aloitettu kilpailuttamalla asbesti-haitta-ainekartoituksen tekijää.

## **3.5 SIVISTYSLAUTAKUNTA**

### **3.5.1 Perusopetus**

Toimitetaan myöhemmin

### **3.5.2 Lukio**

Toimitetaan myöhemmin

### **3.5.3 Varhaiskasvatus**

Toimitetaan myöhemmin.

### **3.5.4 Kirjasto**

Toimitetaan myöhemmin.

### **3.5.5 Kansalaisopisto**

Toimitetaan myöhemmin.

### **3.5.6 Vapaa-aikapalvelut**

Toimitetaan myöhemmin

### 3.5.7 Sivistyslautakunta yhteensä

Toimitetaan myöhemmin.

SIVISTYSTOIMI	Tp 1-6 kk 2022	TA 2023	Muutokset 2023	TA muutos- ten jälkeen	Toteutuma 1-6 kk	Käyttö %
<b>Toimintatuotot</b>	<b>713 513</b>	<b>857 877</b>	<b>0</b>	<b>857 877</b>	<b>667 477</b>	<b>77,81</b>
Perusopetus	587 375	618 377		618 377	509 030	82,32
Lukio	32 341	50 000		50 000	24 957	49,91
Varhaiskasvatus	19 874	51 000		51 000	54 766	107,38
Kansalaisopisto	62 554	110 000		110 000	61 274	55,70
Kirjasto	0	0		0	0	0
Vapaa-aikapalvelut	11 370	28 500		28 500	17 450	61,23
<b>Toimintakulut</b>	<b>-2 581 414</b>	<b>-5 500 997</b>	<b>0</b>	<b>-5 500 997</b>	<b>-2 811 988</b>	<b>51,12</b>
Perusopetus	-1 566 521	-3 299 441		-3 299 441	-1 657 820	50,25
Lukio	-357 551	-773 159		-773 159	-347 835	44,99
Varhaiskasvatus	-324 754	-699 484		-699 484	-460 477	65,83
Kansalaisopisto	-84 711	-244 159		-244 159	-91 713	37,56
Kirjasto	-104 627	-192 536		-192 536	-101 708	52,83
Vapaa-aikapalvelut	-143 249	-292 218		-292 218	-152 435	52,16
<b>Kate</b>	<b>-1 867 901</b>	<b>-4 643 120</b>		<b>-4 643 120</b>	<b>-2 144 511</b>	<b>46,19</b>
Perusopetus	-979 146	-2 681 064		-2 681 064	-1 148 790	42,85
Lukio	-325 211	-723 159		-723 159	-322 878	44,65
Varhaiskasvatus	-304 880	-648 484		-648 484	-405 711	62,56
Kansalaisopisto	-22 158	-134 159		-134 159	-30 438	22,69
Kirjasto	-104 627	-192 536		-192 536	-101 708	52,83
Vapaa-aikapalvelut	-131 879	-263 718		-263 718	-134 985	51,19

## 3.6 TEKNINEN LAUTAKUNTA

### 3.6.1 Yhdyskuntatekniset palvelut ja teknisen toimen hallinto

Yhdyskuntatekniset palvelut sisältävät maankäytön ja kaavoituksen, liikenneväylät ja yleiset alueet, jätehuollon, kuljetus- ja työvälitteet ja haja-asutusalueen vesihuollon. Teknisen toimen hallinto sisältää pelastuslaitoksen ja väestönsuojelun.

Talousarvioon nähden yhdyskuntatekniset palvelut ja teknisen toimen hallinto ovat suhteellisen tasapainossa. Tuotot ovat huomattavasti yli talousarvion (269,2 %), vaikka euromääräisesti tuloja on tullut noin 18.612 euroa arvioitua enemmän. Menojen osalta käyttö on hieman yli talousarvion, ollen 56,4 %.

### 3.6.2 Kiinteistötoimi

Kiinteistötoimi sisältää kiinteistöosakeyhtiöt, asunto-osakeyhtiöt, muut osakeyhtiöt, asunnot ja huoneistot, rakennukset ja rakenteet, kiinteistönhuoltopalvelut ja maa- ja metsäalueet sekä teknisen toimen jaettavat erät.

Talousarvioon nähden kiinteistötoimen tuotot ovat yli talousarvion toteutuman ollessa 53,6 %, johtuen mm. Pohjois-Savon hyvinvointialueen vuokratuotoista, metsän myyntituloja on kirjautunut edellisen vuoden tuloista ja vuoden 2023 hakuista on maksettu ennakkomaksuja. Toimintakulut ovat yli

talousarvion, käyttö 61,3 %. Kulujen lisääntyminen johtuu mm. tyhjiilleen jääneistä vuokra-asunnoista yksityisissä taloyhtiöissä.

### 3.6.3 Ympäristötoimi

Ympäristötoimi sisältää rakennusvalvonnan, ympäristöpalvelut ja yksityistiet.

Ympäristötoimen osalta toimintatulot ovat toteutuneet 59,5 %:sti ja vastaavasti menot talousarvioon nähden hieman pienempänä 50,9 %:sti. Vuoden 2023 alusta Kaavin kunta ei ole enää laskuttanut rakennusvalvonnan ja ympäristösuojelun palveluista Tuusniemen kuntaa. Talousarvio on ympäristötoimen menojen osalta näin paremmin ennakoitavissa mm palkkojen suhteen.

### 3.6.4 Tekninen toimi yhteensä

Osavuosikatsauksen mukaan teknisen toimen toimintatulot ovat toteutuneet 54,7 %:sti ja toimintamenot vastaavasti 59,1 %:sti. Kokonaisuutena tekninen toimi on lähes talousarviossa. Koko teknisen toimen osalla arvioitujen menojen ylitykseen on vaikuttanut palkkojen korotukset ja mm. tyhjiilleen jääneet vuokra-asunnot.

TEKNINEN LAUTAKUNTA	Tp 1-6 kk		Muutokset 2023	TA	Toteutuma 1-6 kk	Käyttö %
	2022	TA 2023		muutosten jälkeen		
<b>Toimintatuotot</b>	<b>506 438</b>	<b>1 707 497</b>	<b>0</b>	<b>1 707 497</b>	<b>944 301</b>	<b>55,30</b>
Yhdyskuntatekn. palvelut ja hallinto	20 612	11 000		11 000	39 391	358,10
Kiinteistötoimi	464 612	1 660 847		1 660 847	888 151	53,48
Ympäristötoimi	21 215	35 650		35 650	16 759	47,01
<b>Toimintakulut</b>	<b>-840 610</b>	<b>-1 622 000</b>	<b>0</b>	<b>-1 622 000</b>	<b>-958 951</b>	<b>59,12</b>
Yhdyskuntatekn. palvelut ja hallinto	-320 975	-338 159		-338 159	-190 835	56,43
Kiinteistötoimi	-465 532	-1 102 536		-1 102 536	-675 872	61,30
Ympäristötoimi	-54 103	-181 305		-181 305	-92 244	50,88
<b>Kate</b>	<b>-333 619</b>	<b>85 497</b>	<b>0</b>	<b>85 497</b>	<b>-14 650</b>	<b>-17,14</b>
Yhdyskuntatekn. palvelut ja hallinto	-299 810	-327 159		-327 159	-151 444	46,29
Kiinteistötoimi	-920	558 311		558 311	212 279	38,02
Ympäristötoimi	-32 889	-145 655		-145 655	-75 485	51,82

## 3.7 VESIHUOLTO

Vesihuolto sisältää vesi- ja viemärlaitoksen.

Talousarvioon nähden toiminta on lähes tasapainossa, toimintamenot ovat toteutuneet talousarvion mukaisesti käytön ollessa 50,5 % ja tuotot ovat toteutuneet hieman alle talousarvion 48,7 %:sti. Vesihuoltolaitos on ensimmäisen vuosipuolikkaan osalta pysynyt suhteellisen hyvin talousarviossa, vaikka globaali tilanne on tuonut paljon haasteita mm. vedenkäsitelyssä käytettävien kemikaalien hintojen ollessa korkealla. Vesilaitoksen puolella on korjattu myös vuoden alkupuoliskolla putkirikkoja.

VESIHUOLTO	Tp 1-6 kk		Muutokset 2023	TA	Toteutuma 1-6 kk	Käyttö %
	2022	TA 2023		muutosten jälkeen		
<b>Toimintatuotot</b>	<b>184 100</b>	<b>373 328</b>	<b>0</b>	<b>373 328</b>	<b>181 765</b>	<b>48,69</b>
<b>Toimintakulut</b>	<b>-99 858</b>	<b>-243 000</b>	<b>0</b>	<b>-243 000</b>	<b>-122 633</b>	<b>50,47</b>
<b>Kate</b>	<b>84 243</b>	<b>130 328</b>	<b>0</b>	<b>130 328</b>	<b>59 132</b>	<b>45,37</b>

#### 4 INVESTOINNIT AJALTA 1.1.–30.6.2023

##### Investointitulot

Investointituloja on tullut alkuvuodesta 2.858 €.

##### Investointimenot

Menoja on muodostunut mm.

- Uimalan peruskorjaus 58.400 €
- Vesilaitoksen runkoventtiilien uusiminen 17.408,76 €
- Lamminpään alkalointilaitoksen saneerauksen suunnittelukustannuksia 11.390,35 €

Suurin osa teknisen toimen investoinneista valmistuu syyspuolella. Alkuvuoden puolella on surimmaksi osaksi kilpailutettu urakoita ja urakat ovat alkaneet kesän aikana, eikä näin ollen kuluja ole vielä kirjaantunut osavuosikatsauksessa vuoden ensimmäiselle puolikkaalle.

Investoinnit	Tilinpäätös 1-6 kk 2022	Talousarvio 2023	Muutokset 2023	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-6 kk	Poikkeama
<b>Investoinnit, kunta</b>						
Investointitulot	10 014	203 000	0	203 000	2 858	1,41
Investointimenot	-31 549	-420 000	-125 000	-435 000	-199 320	45,82
<b>Investoinnit, vesihuolto</b>						
Investointitulot	0	0	0	0	0	0,00
Investointimenot	-5 931	-170 000	0	-170 000	-28 800	16,94
<b>INVESTOINNIT yhteensä</b>						
Investointitulot	10 014	203 000	0	203 000	2 858	1,41
Investointimenot	-37 480	-590 000	-125 000	-715 000	-228 120	31,90
<b>Nettoinvestoinnit</b>	<b>-27 466</b>	<b>-387 000</b>	<b>0</b>	<b>-512 000</b>	<b>-225 261</b>	<b>44,00</b>